

ENDÜSTRİ 4.0 ÇAĞINDA ÖĞRENCİ GÖZÜYLE ÖĞRETMENİN GEREKLİLİĞİ VE ROLÜ

TEACHER'S ROLE AND THE NECESSITY FROM THE PERSPECTIVES OF THE STUDENTS IN INDUSTRIAL 4.0 AGE

Mehmet Ali YARIM¹, Sabri ÇELİK²

1. Bağımsız Araştırmacı,
karazeybekli@hotmail.com,
https://orcid.org/0000-0002-8168-8526
2. Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, sabric@gazi.edu.tr,
https://orcid.org/0000-0001-8856-4983

Makale Türü **Article Type**
Araştırma Makalesi Research Article

Başvuru Tarihi/Application Date
19.03.2019

Yayına Kabul Tarihi/Acceptance Date
12.03.2020

DOI
10.20875/makusobed.541669

* Bu çalışma, 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi'nde (2-4 Mayıs 2019) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Öz

Bu çalışmada öğrencilerin günümüz öğretmenlerinin nitelik ve rollerine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması tekniği kullanılan bu çalışma Erzurum il merkezinde öğrenim görmekte olan 19 gönüllü lise öğrencisinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak, araştırmacıların geliştirdiği dört soruluk görüşme formu kullanılmıştır. Veriler nitel analiz yöntemlerinden içerik analizi ve betimsel analiz yoluyla analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin günlük hayatta kullandıkları bilgilere en çok internet (web siteleri, bloglar, arama motorları, eğitim siteleri v.b.) ve sanal alemden (twitter, instagram, facebook v.b.) ulaştıkları, günümüz öğretmenlerini, öğrenme süreçlerinde genellikle düz anlatım ve ezbere dayalı metodlar kullanıp sadece öğrencilerde bilgi birimi sağladıkları, dersleri sadece ders saatleri ile sınırlı olmak kaydıyla müfredata bağlı kalarak tek düze işledikleri ve değerlendirmeleri yönlendirme yerine sınıflandırma amacıyla yapmaları gibi gerekçelerle yeterli nitelikte görmedikleri, öğretmenlerden bekledikleri yeni rollerin ve niteliklerin; kolaylaştırıcı, destekleyici, yaşam koçu, rol model, özgürleştirici, terapist ve arkadaş olma rolleri ile adaletli olma, uyumlu ve ilgili, eleştiriye açık, sürekli gelişen ve öğrencileri geliştirme, teknolojiyi bilen ve derslerde bilişim teknolojilerinin unsurlarını kullanma nitelikleri olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Endüstri 4.0, Öğretmen Roller, Öğretmen Nitelikleri

Abstract

In this research, the opinions of the students related to the contemporary teachers' quality and roles have been examined. The research employing qualitative research method and using the case study technique has been conducted with the participation of 19 voluntary high-school-students in the city center of Erzurum. 4- question- survey developed by the researchers has been used as the data collection tool. Analysis of the data has been managed by the content analysis and descriptive analysis which are the methods of the qualitative analysis. At the end of the research, it has been revealed that the students mostly use the internet (web sites, blogs, search, engineaeducational sites etc.) and the virtual world (twitter, facebook, instagram etc.) to acquire the information they need in their daily lives; they do not see their teachers qualified enough on the grounds that they provide a unit of knowledge, do the lessons in a monotonous manner by following the curriculum only within their course hours and they do not perform the evaluations; it has been concluded that the roles students expect from their teachers are to be providing information, being supportive, a life coach, role model, emancipatory, therapist, and friend to be fair, compatible and relevant, open to criticism, constantly developing and helping students to develop by using the elements of information technologies in the courses.

Keywords: Industry 4.0, Teacher Roles, Teacher Qualifications

EXTENDED SUMMARY

Research Problem

The aim of this research is to reveal students' views on the roles and qualifications of today's teachers.

Research Questions

In line with this general purpose, the following questions have been sought in the research. In what ways do students reach information today? What are the students' views on the qualities of today's teachers? What are the students' views on past and present teacher roles? What are the qualities that 21st century teachers should possess?

Literature Review

A literature review was conducted before searching for answers to the questions of this research. While making the literature review, firstly, developments and innovations in industry 4.0 age were investigated. Then, it was investigated what kind of changes and innovations these developments caused in domestic and foreign literature. Finally, what kind of roles can today's teachers have in the context of their 21st skills has been included in the literature review. As a result of this screening, it has been seen that teachers' roles have changed in the 21st century and they are not prepared enough for these new roles.

Methodology

In this research, phenomenology approach, one of the qualitative research methods, has been used as the research design. Phenomenology (phenomenology) is the perception of individuals from their own perspective, investigating how people perceive and understand the experiences they have acquired both individually and collectively, how they recall, evaluate, and transmit to other people using language and a research method that aims to highlight their experience (Patton, 2001; Ersoy, 2016).

The participants of the research are 19 high-school students in Aziziye, Yakutiye and Palandöken districts of Erzurum in 2018-2019 academic year. Non-probabilistic sampling methods (easily accessible case sampling), which are frequently used in qualitative research, have been used in forming the working group. In the easily accessible sampling method, the researcher chooses a sufficient number of items among the easy-to-access items (Güler et al., 2013).

Results and Conclusions

From the findings obtained in this research, in which we have examined the opinions of students regarding the qualities and roles of today's teachers, the following results have been obtained.

It is seen that the students use the information they use in daily life mostly from the internet (websites, blogs, search engines, education sites, etc.) and the virtual world (twitter, instagram, facebook, etc.). According to the research findings, teachers and schools, which are the most important sources of information, they have lost their former importance. Students can now access information easily anytime they want. According to the research findings, teachers are insufficient to use technology and integrate it into the learning environment. It is inevitable that today's teachers use information technologies in the classroom environment and they have to use social media inside and outside the classroom (Aşkar, 2013). On the other hand, it has been concluded that a process in which digital technologies using innovation-oriented, distance education elements are utilized in the classroom is inevitable, in which personalized educational environments are stripped from industry 4.0 fixed education programs (Öztemel, 2018).

According to the findings of the research, the new roles that students expect from teachers are to be facilitating, being supportive, a life coach, role model, liberating, therapist and being friends. According to Karlı (2013), the 21st century successful educator is a learning engineer who designs learning environments that assume differentiated training collaboration and coaching roles. According to Thool (2014), the main roles of the teacher in the 21st century; mentor, instructor leader, resource provider, data coach, learning facilitator, change catalyst. From the findings obtained from student views, the qualities that 21st century teachers should have are, being fair, harmonious and relevant, open to criticism, constantly developing and developing students, knowing the technology and using the elements of information technologies in the lessons, taking into account the interests and needs of students, discovering their talents. In the study carried out by Karcı (2016), students expected the teachers to have the qualities that were being cheerful, tolerant, perceiving students as valuable, motivating students and establishing warm relationships. Cornu (2010), Aybek (2017) and Aydın (2018) concluded that the quality of education and teacher changed in the context of industry 4.0.

1. GİRİŞ

4. Endüstri devriminin yaşandığı günümüzde toplumlarda hızlı bir dijital dönüşüm yaşanmaktadır. Akıllı tablet ve telefonlarla başlayıp sanal zeka ve günlük hayatta kullanılan robotik sistemlerin kullanılmasıyla birlikte dijital hâkimiyet bir yandan 21. Yüzyıl becerilerinin hakim olduğu günümüzün endüstri toplumlarında etkisin, iyice arttırırken diğer taraftan toplumsal yaşamda da önemli değişme ve gelişmelere yol açmaktadır. “Endüstri 4.0” terim olarak dördüncü sanayi devrimi anlamına gelmektedir. İlk sanayi devrimi su ve buhar gücü ile üretim mekanizmasının üzerine kuruldu. Elektriğin icadı ikinci sanayi devriminin yaşanmasına olanak sağladı. Üçüncü sanayi devrimi elektronik, otomasyon ve bilgisayarların aktif olarak kullanılmaya başladığı döneme denk gelir. Dördüncü sanayi devrimi ise; yapay zeka, dijital devrim, sanal örgütler, robotik, sibernetik, genetik, nesnelere interneti, nano teknoloji, global vatandaşlık ve uzay çağı gibi kavramlardan oluşmaktadır. Artık günümüzde sanal zekalarıyla karar verebilen, bu kararlar doğrultusunda kimseden komut almadan hareket edebilen, sorunlara çözüm üretebilen üretim ve imalat uygulamalarında yaygınca kullanılmaya başlanan otonom robotlar, makinelerin hem kendileri ile hem de insanlar ve diğer yazılımlar ile haberleşme ve iletişimini sağlayan ve bu trafikteki verileri kontrol ederek bunları yönetebilme kapasitesine sahip bilişim ağları, dünyadaki tüm iletişimi ve sistemlerin bütünleştirilmesini mümkün kılan siber sistemler, büyük veri analizleri, ucuz ve güvenli veri saklama sistemi olan bulut sistemleri, sadece bir tuşla sistemdeki model bilgilerinden istenilen fiziki niteliklere sahip ürünlerin üretilmesini sağlayan 3 boyutlu yazıcılar, 4. Endüstri devrimiyle günlük hayatta kullanılmaya başlayan teknolojilerden bazılarıdır (Liao ve diğerleri 2017).

Birinci sanayi devriminden önce hemen hemen bütün yoksul çocukların eğitimi yoktu, okula gitme gücü yoktu, nüfusun çoğunluğu fakir zayıftı, bu yüzden sadece zenginler iyi eğitim alabiliyordu. Zor şartlarda yaşantısı olan pek çok çocuk ve yetişkin, okumayı veya yazmayı bilmiyordu. Fakir çocukların çoğu, eğitim almak yerine günlük işlerde ve tarlalarda çalışıyordu. Genel olarak endüstride yaşanan değişimler eğitimi de aynı doğrultuda etkilemiştir. Birinci dönemde tarım toplumunun ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte eğitimlerin gerçekleştirilmesi şeklinde tanımlanmaktadır. 2. Sanayi devriminin yaşandığı süreçte öğrenciler adeta fabrikalarda üretilen tek tip ürünler eğitim kurumları ise bu ürünleri yetiştiren birer fabrika olarak görülmeye başlanmıştır (Pooworawan, 2015). Bilişim teknolojilerinin kullanılmasıyla yaşanan 3. sanayi devrimi ile internetin eğitimde kendini hissettirdiği bir dönem başladı. Bu dönemde bilgisayar uygulamalarına ve karşılıklı etkileşime dayalı eğitim sistemleri ortaya çıktı. Endüstri 4.0 ile inovasyon eğitime derinden nüfuz edip temel bileşenlerinden biri olacaktır (Aslangilay, 2016). Bu dönemde liderlik, eğitimde işbirliği, yaratıcılık, dijital okuryazarlık, etkili iletişimi kullanma, duyuşsal zeka becerileri, girişimcilik, eleştirel düşünme, dünya vatandaşlığı, gurup çalışması ve problem çözebilme kabiliyeti gibi yeterlilikleri eğitimdeki temel öğrenmeler haline gelecektir.

Günümüzde ortaya konan herhangi bir bilgi çok hızlı bir şekilde bütün dünyada paylaşımına açık ve herkesin rahatlıkla ulaşabileceği bir hal alıyor. Paylaşılan her şey her şeyin izi var ve bunlar kayıt altına alınıyor. Sadece insanların değil cihazlarında birbirine bağlanabildiği, her şeyin hızla paylaşıldığı, izlendiği dijitalleşme denen birçok farklı bir dünya içinde yaşamaktayız artık. Castells (2013)'in dediği gibi “ Bir ağ toplumuna doğru gidiyoruz. Hatta içinde yaşıyoruz. Yalnız insanlar arası değil, nesnelere arası iletişim de hız kazanan bir tür bağlantılık çağında yaşıyoruz. Artık teknolojiyle birlikte yaşama dönemi (Sellen v.d. 2009). Dijitalleşme tüm alanları etkiliyor, zorluyor, Dijital nesiller yemek tarifi aramaktan tutun da kodlama yapmaya ve büyük projeler hazırlamaya birçok alanda teknolojiye ve internetten yararlanıyor. Öğrencilerden artık yalnızca %2 si araştırma yaparken kitaplara başvuruyor, blogları %58'i, e-kitapları %54'ü ve Google Scholarları %50'si kullanıyor (Clark ve Johnstone, 2018). Teknoloji, artık eğitimin bir parçasıdır. Eğitimde teknoloji kullanmadığımız sürece yaşadığımız dünya ile rekabet edecek bir kuşak yetiştiremeyiz.

Artık temel enformasyon kaynaklarımız basılı kaynaklar değildir. Enformasyon başka kaynaklardan elde ediliyor. Günümüzde bireylerin maruz kaldığı günlük enformasyon oranı her yıl %2,5 oranında artış

gösteriyor. Dahası bu oranın içinde yazılı kaynaklardan elde ettiğimiz enformasyonun yüzdesi de her geçen gün düşüyor. Bir yılda akıllı telefonları kullananların sayısı ve download yapılan program ve materyal sayısı hızlı bir şekilde artmaktadır (Karip, 2013). Şahin vd.'ne (2010) göre öğrenciler internette enformasyona en çok sırasıyla, arama motorları(Google, yahoo v.b.), çevrimiçi veri tabanları ve e-dergiler, çevrimiçi kütüphaneler, e-ansiklopediler, e-kitaplardan ulaşmaktadırlar. Yaşanan bu köklü değişimler diğer alanları etkilediği gibi eğitim dünyasını da derinden etkilemektedir ve bu eğitimde dijital dönüşümün gerçekleştirilmesi anlamına gelmektedir (Wallner ve Wagner, 2016; Puncreobutr 2016, Rosik, 2017; Fisk, 2017).

Bulduğumuz yüzyılın en büyük sorunlarından olan, öğrencilerin günlük hayatlarını kolaylaştırmalarına yardımcı olmak ve onları iş ve meslek hayatına hazırlamak, eğitimin de en başta gelen amaçları arasındadır. (Trilling ve Fadel, 2009). 21.yüzyılı yaşadığımız günümüzde üst düzey düşünme becerilerine sahip bireyler yetiştirme ve hayat boyu öğrenme temel eğitim vizyonları olacaktır. Eleştirel düşünebilen, olaylara karşı yenilikçi ve yaratıcı fikirler üreten, bilimsel ve analitik düşünme yetisine sahip bireylerin yetiştirilmesi oldukça önemli hale gelmiştir. 21. yüzyılın eğitim sistemi, teknolojinin her sektörde entegrasyonu ile kökten değişti. Yirmi birinci yüzyılda eğitim, düşünme becerileri, kişilerarası beceriler, bilgi medyası, teknolojik beceriler ve yaşam becerilerine bağlıdır. Alan yazında, 21. yüzyıl becerilerinin neler olduğu konusunda farklı görüşler olmakla birlikte başlıca beceriler; eleştirel ve yaratıcı düşünme, liderlik kapasitesi, problem çözme kabiliyeti, müzakere, kalite kontrolü, yaratıcılık ve yenilikçilik, işbirliğine yatkınlık, iletişim, dijital ve hukuksal okuryazarlık, esneklik, uyumluluk, girişimcilik, öz-yönetim, toplumsal ve kültürlerarası etkileşim, toplumsal uyum, etkin dinleme, duygusal zeka, bilişsel esnekliktir (Clark, 2008; Soland v.d.2013; Eryılmaz ve Uluyol, 2015; Göksün ve Kurt, 2017; Lai ve Viering, 2012; Dicerbo, 2014; Kylonen, 2012; National Research Council, 2012). 21.yy becerilerini kazanmak için yapılandırmacı bir programla bireylerin üst düzey becerileri kazanması hedeflenmektedir (Gomaratat, 2015). 21. yüzyılın yeni dünyasında öğrencilerde anlamayı düzenleyen; hatırlama, ilişkilendirme, rafine etme, araştırmayı tetikleyen; sorgulama, etkileşim, yorumlama, netice üretmeye dayalı; katılımcı olma, işleme, sunma yeteneklerinin geliştirilmesi son derece büyük önem taşımaktadır. Bu yetilerin kazandırılmasında görsel öğrenme, oyuna ve senaryoya dayalı öğrenme, bireyselleştirilmiş eğitim uygulamaları, , proje tabanlı problem çözme uygulamaları, artırılmış sanal gerçeklik teknolojileri gibi yaklaşımlar ön plana çıkmaktadır (Lonkaew, 2016).

Endüstri 4.0 bağlamında öğrenmeden daha çok inovasyon ağırlıklı bir yaklaşım öne çıkacağı bu dönem yer ve zaman gözetmeden öğrenmeyi, hayat boyu öğrenmeyi, online eğitimi kişiselleştirilmiş eğitimi, özgürce seçmeli dersleri, proje tabanlı öğrenmeyi, uygulamalı eğitimi verileri üretme ve yorumlamayı, öğrenci merkezli eğitimi, klasik otoriter öğretmen yerine mentor ve danışman öğretmenliği ön plana çıkaracaktır. İnsanoğlunun yaşadığı en köklü ve derinden değişimler son yüzyılda olmuştur ve değişmeye de devam etmektedir. İnsanlar gelişiyor, teknoloji gelişiyor, şehirler gelişiyor, alışkanlıklar değişiyor. Toplum da bu değişimlere ayak uydurabilmek için sürekli mücadele ediyor. Yaşanan bu değişimler boyunca çalışma ortamı en az değişmiş mesleklerden biri öğretmenlik mesleğidir. Yüzyıllar boyunca kara tahta, tebeşir ve sıralar eğitim-öğretim için yeterli görülmüştür ve toplum öğrenciyi eğitmek için bundan fazlasına ihtiyaç duymamıştır. Aile çocuğunu öğretmene emanet etmiş, öğrenci de aile-öğretmen işbirliği arasında kendisine verilenleri öğrenmekten ve direktifleri uygulamaktan başka bir şey düşünmemiştir.

Günümüzde artık durum bundan çok farklıdır. Akranlarıyla rekabet edebilme yeterliliğine sahip nesiller yetiştirebilmek isteniyorsa bu sadece öğrencilerin masasına ders kitabı koyup ezberlemelerini istemekle mümkün olmayacaktır. Bu bağlamda çağdaşlarıyla rekabet edebilen bireylerde 21.yy becerilerini geliştirebilmek için, her türlü dezavantajdan arındırılmış, bağımsız ve kaliteli bir eğitim şarttır. Bu da zenginleştirilmiş ders etkinlikleri ve eğitim içeriklerine sahip olmakla gerçekleştirilebilir. Bunu sağlamanın yolu, bir öğretmenin tek başına öğrenciyeye dikte ettiği bir eğitim değil, bireyselleştirilmiş eğitim uygulamalarının hakim olduğu, bireyin hız ve şatlarına göre ayarlanabilen, merak dayalı dijital teknolojilerin kullanıldığı bir eğitim sistemidir. Günümüzdeki öğretmenler öğrencilerin hız ve ihtiyaçlarına

karşılık vermektten çok uzaktırlar. Oysa ki dijital öğrenme ortamlarında bireyin niteliklerine göre her tür ve düzeyden öğrenme uygulamaları mevcuttur. Buralarda çeşitlilikte ve zamanda sınırlılık yoktur, bilgi yedi gün yirmi dört saat bir tuş uzaklıkta bulunmaktadır. Her birey, her konuyu her yerde ve her zaman öğrenip kullanabilmektedir (Karip, 2013).

Dünyada anaokulundan yükseköğretime kadar eğitim dijitalleşiyor ve bu bağlamda öğretmenler hiç bu kadar zor durumda kalmamış, öğretmenler kendilerine bu kadar güvensiz hissetmemişlerdir. Eskiden bilginin tek kaynağı ve sahibi muhteşem öğretmenlerimiz vardı. Ama şimdi durum artık böyle değil. Bilgiye her yerden ulaşabiliyoruz ve her öğrenebiliyoruz. Öğrenciler, öğrenmede git gide daha fazla teknolojiyi kullanmaktadırlar. Eğitim okul dışına çıkmış durumda. Sosyal medya çok gelişti. İnsanlar düşüncelerini özgürce paylaşıyorlar. Peki öğretmenin rolü ne olacak? Günümüz örgüt hayatı her zamankinde daha çok teknik bilgi ve beceriye ihtiyaç duymaktadır. Öğretmenin yeni dünyanın ihtiyaçlarına göre kendini geliştirip bu duruma adapte etmesi gerekmektedir. İster sınıfta isterse de sınıf dışında olsun her türlü öğretim ortamında teknoloji ve sosyal medyayı kullanmak öğretmenler için artık bir zorunluluktur. Artı büyük bir veri ve içerik zenginliği içersindeyiz. Dağınık ve gürültülü bir halde bulunan bu veri ve içeriği kendi dersimiz için nasıl hazırlayacağız, öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda nasıl kullanacağımız yeni öğretmen yeterlilikleri arsındadır. Bugünün derslikleri on yıl öncesine göre artık çok farklı. Endüstri 4.0 çağında Bir sınıfa girerseniz, bir ders kitabından okuyarak veya bir çalışma sayfası doldurarak sıralarda oturan öğrencileri göremezsiniz. Bu dönem sınıflarında, masalar, öğrencilerin işbirliği içinde çalışabilmesi için düzenlenmiştir - öğretmen sadece bir öğretim görevlisi değil, aynı zamanda öğrencileri için bir kolaylaştırıcı veya rehberdir.

Sınıflarda artık bilgisayar, iPad, akıllı tahtalar ve sınıfta diğer teknoloji türleri var. Bugünün öğretmenleri tüm öğrencilerin artık farklı öğrendiklerini bilir. Teknoloji ilerledikçe, öğretmenler bununla ilerlemelidir. Dijital teknoloji, öğretmenlerin daha hızlı ve daha iyi öğrenmelerini sağlar. Başka öğretmenlerle bağlantı kurmalarını sağlar ve sıradan, ortalama öğretmenlerin etkinliğini ve niteliğini arttırmaya yardımcı olur. Öğretmen teknolojiyi eğitimde kullanarak sıkıcı, yenilikçi olmayan dersleri eğlenceli ve çekici hale getirebilir.

1.1. Öğretmenlerin Değişen Rolü

Eğitim sistemi sürekli olarak daha fazla insana daha iyi eğitim sunmak için meydan okunuyor, aynı zamanda teknolojik gelişme sürekli olarak yeni olasılıklar ve öğrenme yöntemleri geliştiriyor. Sınıf öğretmeni rolünü ve sorumluluklarını düşündüğümüzde, büyük olasılıkla öğretimi planlama, öğretim sunma, öğrenci öğrenimini değerlendirme ve sınıf ortamını yönetme akla gelir (Stronge, 2007). Artık günümüzde bu fotoğrafın gözden geçirilmesi ve öğretmenin yeni rollerinin belirlenmesinin zamanı gelmiştir. 21. yüzyıl becerilerinin ve standartlarının geleneksel öğretim rollerini nasıl etkilediğini düşünmek için yeni bir pencere açmak gerekiyor. Buradaki amaç, öğretmenin rollerini günümüzün gelişen öğrenme ihtiyaçları için uygun hale getirmektir. Böylece 21. yüzyıl öğretiminin amacını, bilginin gelişmesi, yüksek dereceli beceriler (yaratıcılık, eleştirel düşünme, iletişim, işbirliği) ve karakterin yanı sıra hayat boyu öğrenme alışkanlıklarının oluşturulması ve bir karakter olarak görselleştirebiliriz. Öğretmenler, hem sınıf içi hem de sınıfın dışında bu yeni değişikliklere nasıl uyum sağlamaları gerektiğini öğrenmelidirler. Sınıfın içinde, öğretmenlerin bilgisayar programlarını, iPad'leri ve Smartboard'ları kullanmak gibi entegre teknolojiyi öğrenmeleri gerekiyor. Sınıfın dışında, pek çok öğretmen sınıf web siteleri ve e-posta gönderen ebeveynler aracılığıyla İnternet üzerinden nasıl yol alacaklarını öğreniyor. Uzun zamandır kağıt notlarının eve gönderildiği ve yüz yüze ebeveyn / öğretmen iletişimi olan günler artık geride kalıyor. Bugün, öğretmenler ilgili ebeveynlerden metin, e-posta ve anlık mesajlar alıyor. Öğretmenler dünyadaki dijital teknolojileri takip edip bu çağa uyum sağlamalıdır.

Eğitim kurumları dijital uygulamaların geliştirilmesinde anahtar rol oynasa da, öğretmenler bu ortam da en önemli noktadadır. Dijital Sınıflarda öğretmenlerin rolü çok önemlidir. Bir karatahta önünde duran ve 40-50 öğrencilik bir sınıfı disipline etmeye çalışan ve ders veren geleneksel öğretmen imajı,

önümüzdeki yıllarda kaybolacaktır. Her öğretmenin, öğrencilerinin bilgi keşif yolculuğunda teknolojiye yararlanmalarını teşvik eden bir akıl hocasının rolünü üstlenmek ve bunu besleyici bir rehberlikle yapmak zorundadır (Cuban ve Jandric, 2015).

Öğretmen için oluşturulacak yeni rollerde teknolojinin önemli bir rolü vardır. Bugünün öğretmenlerinin başlıca rolleri kaynak sağlayıcı, öğretim uzmanı, müfredat uzmanı, sınıf destekçisi, kolaylaştırıcı ve yardımcı, mentor, öğretim lideri, veri koçluğudur (Thool, 2014). Profesyonel bir uygulayıcı olarak öğretmen, öğrencileri için her zaman bir rol modelidir. Bazı öğretmenler dijitalleşen eğitimi kendilerine bir tehdit olarak görüp artık öğretmenlerin gereksiz unsurlar olabileceğine yönelik kaygıları taşımaktadır. Fakat bu teknoloji, öğretmenleri asla gereksiz kılmayacak, ancak öğretmenin rolünü farklılaştırabilecektir ve öğretmenliğe yeni bir kimlik kazandıracaktır. Bu yeni dönemi öğretmenlik mesleği için yeni bir fırsat olarak görmelidir. Dijitalleşen eğitim ile birlikte öğretmenlerin belli başlı yeni rollerini James, Leslie ve Xianxuan (2015) ise şöyle sıralamıştır;

1.1.1. 21. Yüzyıl Kariyerleri İçin Bir Planıcı

Yaşadığımız dünya rekabetçi bir dünyadır ve bir öğrenci için kariyer planlama ve seçme işi büyük önem arz etmektedir. Bu durumda bir öğretmenin, psikolojilerine göre onları destekleyecek büyük bir planıcı olması gerekir. Bir öğrencinin geleceği 4 C'ye (Kritik düşünme, İletişim, İşbirliği ve Yaratıcılık) bağlı olacaktır. Bu terimleri çok açık bir şekilde tanıtmak bir öğretmenin görevidir. Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini keşfetmek, bunların gelişmesine yardım etmek ve bu doğrultuda öğrencinin geleceğini inşa etmesine kılavuzluk etmek öğretmenin görevi olmalıdır. Bir milletin yükselişi öğretmenlerin niteliklerine ve faaliyetlerine bağlıdır. Nitelikli bir öğretmen bir öğrencinin kurucusudur. Yarının liderleri öğretmenler tarafından yetiştiriliyor. Bir öğretmen bir öğrencini ebedi gücünü keşfetmezse, öğrenci tüm hayatında başarısız olur.

1.1.2. Bir Kaynak Sağlayıcısı

4. Endüstri çağı, internet destekleyici kaynaklarla dolu. Bir öğretmen öğrencilere işbirlikçi bir perspektiften ders verdiğinde, öğrenciler daha derinlemesine öğrenirler. Burada kullanılacak kanallar youtube video eğitimi, dijital içerik, e-kitaplar veya hatta baskı belgeleri olabilir. Öğrenciler eleştirel düşünmeyi, iletişim becerilerini, işbirliği ve yaratıcılığı nasıl zenginleştirecekleri konusunda destekleyici materyalleri alırsa, kendi geleceklerini yönetebilirler. Bir öğretmen, öğrencilerin ilgi alanlarına göre onlara kaynaklar sağlamalıdır. Destekleyici materyaller sunarak daha iyi öğrenme ortamları sağlayacaktır ve öğrenciler derse daha çok ilgi duyacaktır.

1.1.3. Farklı Öğrenme Biçimleri İçin Dijital Eğitmen

Öğrenciler için tek tip stratejiler kullanmak yerine, bu yüzyılın etkili öğretmenleri, her öğrenciye, deneyimsel, özgün ve zorlayıcı deneyimler sunarak motive eden bir eğitim tasarlamalıdır. Bu öğretmenler, öğrencilerin öğrenmeyi bireysel öğrenme ve yeteneklerine dayanarak anlayabilecekleri bir şekilde iletişim kurarlar. Öğrenciler çeşitli şekillerde ve farklı oranlarda öğrendikleri için, etkili öğretmenler derslerini farklı öğrenmelere uygun bir şekilde planlarlar (Marzano vd., 2001; Hattie, 2012). Jan (2017) 21. yüzyılın öğretmenlerini; Öğrenci Merkezli, üretici, Proje Tabanlı Öğrenme rehberi, Yeni Teknolojileri Öğrenen, dünyadaki gelişmeleri takip eden, internet bloglarını etkin kullanan, dijital teknolojiyi eğitime entegre eden, öğrencilerle işbirliği yapan, sanal alemleri etkin kullanan, pozitif dijital ayak izi oluşturan, yenilikçi uyumlu olarak tanımlamaktadır.

Etkili öğretmenler, öğrencilerin öğrenme kaynaklarını kısıtlamaz, öğrenme materyallerini eğlenceli hale getirirler. Dijital çağda, öğretimi verimli bir şekilde öğreten birçok kaynak bulabilirsiniz. Öğretmen tüm öğrenciler için anlamlı öğrenme fırsatlarını nasıl kazanacağını bilir. Sınıfta pratik örnekler sunmak veya bir sınıfta başka bir öğretmenle işbirliği yapmak, onların mükemmel bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olabilir. Ayrıca, farklılaştırılmış öğretim, öğretmenlerin müfredatlarını, materyallerini, öğrenme etkinliklerini ve değerlendirme tekniklerini, karışık sınıftaki tüm öğrencilerin, yüksek kaliteli öğrenmeye eşit bir şekilde

erişirken bile, yeni bilgileri işlemek ve becerilerini geliştirmek için farklı yollara sahip olmasını sağlamak için ayarlamalarını sağlar (Sousa ve Tomlinson, 2011).

1.1.4. Öğrenme Kolaylaştırıcısı

Öğretmenlik mesleğinde bir dijital öğretmen ya da lider, sadece öğrencilere öğretmez. Ayrıca, meslektaşlarının teknolojinin destekçisi olmalarına ve çevrimiçi kaynakların nasıl bulunabileceğini ve konularına nasıl güncel kalacağını göstermelerine yardımcı olurlar. İşten zevk almayı ve dersi nasıl keyifli hale getireceklerini bilirler. Bu, tüm öğrenciler ve öğretmenler için kolaylaştırıcı oldukları anlamına gelir. Modern okullarda, dinamik ve heyecan verici öğretim metodolojileri kullanılarak, öğrencilerin amaçlarının, arzularının, hayallerinin, hedeflerinin ve umutlarının kendini gerçekleştirme arzularının peşinden koşmasını kolaylaştırır. Öğretmen için işbirliği, rol oynama, veri paylaşımı, interneti araştırma ve referans olarak kullanmak, oldukça önemli normlar haline gelmiştir. Öğretmen bu çağda bir lider, bir akıl hocası, bir rol modeli, bir danışman, bir koç, bir terapist, bir arayıcı, bir bilgi tabanı, bir disiplinci, bir veri toplayıcı, bir müfredat planlayıcısı, bir etkinlik yöneticisi ve daha birçok arasında bir eğlence oyuncusudur.

1.1.5. Öğrenme için bir Teknoloji Sevgilisi

Öğretmenin teknolojiyi kullanmadan önce nasıl doğru ve etkili kullanmasını bilmesi gereklidir. Bu bağlamda öğrencilere teknolojinin doğru kullanımını ve internet kaynaklarını nasıl bulacağını doğru öğretmiyorsanız, öğrenci yanlış ve zararlı kaynakları elde edip teknolojiyi kötü kullanacaktır. Öğretmenleri teknoloji ve internet dünyasını öğrenmeden öğrencilerle başa çıkmanın hiçbir yolu yoktur.

1.1.6. Hayat Boyu Öğrenen Öğrenci

Bir milletin kurucuları olan etkili öğretmenler hayat boyu öğrenenlerdir. Öğretmenler önümüzdeki on yıl içinde hangi işlerin mevcut olacağı hakkında bilgi sahibi olurlar. Ayrıca, öğrencilere yardımcı olacak en yeni teknolojiyi öğreniyorlar. Farklı bir şekilde ifade etmek gerekirse, Gerçek Dünyadaki problemlerin çözümü için problem çözme ve işbirlikçi öğrenmeyi sağlayacak teknoloji, pedagoji ve içeriği nasıl birleştireceklerini bilirler ve sürekli kendilerini geliştirirler.

Küreselleşen dünyayı değiştirmek için, sürdürülebilir eğitimin geliştirilmesi için öğretmenlerin rolü önemlidir. Aynı zamanda, öğrencilere dijital araçlarla istihdam edilebilirlik becerilerini artırmada ilham vermek ve rehberlik etmek bir öğretmen için ön şarttır. Böylece yirmi birinci yüzyılda bir öğretmen dijital bir öğretmen olacak. Öğretmenler sadece öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırıcı değildir ve şimdi, öğrencilerin istihdam edilebilirlik becerilerini artırma, zihni genişletme, dijital vatandaşlık, eleştirel düşünme ve yaratıcılık ile sürdürülebilir öğrenmeyi arttırmaktan sorumludurlar. Böylece, öğrencilerin kazanması öğretmenlerin kazanımıdır. Zamanın geçişi ve teknolojinin her sektörde entegrasyonu ile öğretmenin rolü çok değişti. Öğrencilerini geliştirmek için bazı becerileri zenginleştirmeleri gerekiyor. Aksi takdirde, öğrenciler ders almayacak ve dijital çağda eğitimli işsizleri artıracak. Susan Douglas(2017) Afrika, Orta Doğu, Amerika, Asya ve Birleşik Krallık'ta 40'in üzerinde ülkede ve yaklaşık 35.000 öğretmen ve okul lideriyle yaptıkları çalışma sonucunda geleceğin öğretmenin eleştirel düşünme ve problem çözme, işbirliği ve iletişim, dijital okuryazarlık, vatandaşlık, öğrenci liderliği, yaratıcılık ve hayal gücü gibi rollere odaklanması gerektiği sonucunu varmıştır.

Tüm bu gelişmeler doğrultusunda eğitim müfredatlarının ve öğretmenlerinin öğrencilerin 21.yüzyıl becerilerini kazanma noktasında eleştirel düşünme, problem çözme, sosyal, bilişsel duyuşsal ihtiyaçlarının giderilmesi, bilgiyi anlamlandırma ve kullanma, dünyadaki gelişmeleri anlama ve dijital unsurların öğrenme ortamlarına entegrasyonu gibi konularda ihtiyacı ne derece karşıladıkları ve bu konuda eksiklik ve önerilerin neler olduğunun araştırılması çağı yakalayabilme hedefi doğrultusunda durum tespiti açısından son derece önemlidir. Öğretmen araştırmaları öğretmen yerine öğrenciye odaklanmalıdır; bilgi ve malumat yerine öğrencinin doğru ve düşüncelerine odaklanmalıdır (Lunenburg ve Ornstein, 2013). Bu bağlamda bu araştırmada öğretmenlerin ve eğitim unsurlarının gelişen ve değişen dünyada ne durumda oldukları ve nasıl bir planlamayla değişimleri gerektiğinin tespiti için büyük önem taşıyan öğrenci görüşleri incelenmiştir.

Bu araştırmanın amacı öğrencilerin günümüz öğretmenlerinin rolleri ve niteliklerine ilişkin görüşlerinin ortaya çıkarılmasıdır. Bu genel amaç doğrultusunda araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır. Öğrenciler günümüzde bilgiye hangi yollarla ulaşmaktadır?, Günümüz öğretmenlerinin niteliklerine ilişkin öğrenci görüşleri nasıldır?, Geçmişteki ve günümüzdeki öğretmen rollerine ilişkin öğrenci görüşleri nasıldır?, Öğrencilere göre 21. Yüzyıl öğretmenlerinde bulunması gereken nitelikler nelerdir?

2. YÖNTEM

Bu araştırmada araştırma deseni olarak nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomoloji) yaklaşımı kullanılmıştır. Olgu bilim (fenomenoloji), insanların gerek bireysel gerekse de topluca edindikleri deneyimleri nasıl algıladıklarını ve anlamlandırdıklarını, herhangi bir kişi, nesne veya olguyu nasıl ifade ettiklerini, hatırladıklarını, değerlendirdiklerini araştıran ve toplumda başka bireylere aktarırlarken kullandıkları dili inceleyen, bireylerin algı ve tutumları bağlamında yaşadıkları deneyimleri ve tecrübeleri belirlemeye ilişkin bir araştırma yöntemidir (Patton, 2001; Ersoy, 2016).

2.1. Veri Toplama Aracının Hazırlanması

Çalışmada verileri toplama amacıyla açık uçlu sorulardan oluşmuş ve yarı yapılandırılmış görüşme formları oluşturulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmadan önce ilgili konuda araştırmacılar tarafından literatür incelemesi yapılmış ve bu bilgiler ışığında taslak bir görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak form eğitim yönetimi ana bilim dalında uzman üç öğretim üyesine danışılmış, forma son hali verilmeden önce iki öğrenci ile ön görüşme yapılmış, gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra uygulama sürecine girilmiştir.

2.2. Veri Toplama Süreci

Bizzat araştırmacılar tarafından yapılan görüşmeler için veri toplama sürecine gönüllü olarak katılacak öğrencilerden randevu alınmış, görüşmede her bir katılımcıya çalışma konusunda gerekli bilgilendirmeler yapılarak etik konusunda anlaşma yapılmıştır. Yüz yüze yapılan görüşmeler esnasında araştırmacılar tarafından not tutulmuştur. Yapılan görüşmeler 20 dakika ile 50 dakika aralığında sürmüştür. Not edilen verilerin doğruluğunun ve eksik olmadığını teyidi için görüşme sonlarında katılımcılara gösterilerek teyit alınmıştır.

2.3. Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını 2018-2019 eğitim öğretim yılında Erzurum Aziziye, Yakutiye ve Palandöken ilçelerinde görev yapmakta olan 19 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubu oluşturulmasında nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan olasılıklı olmayan örnekleme yöntemlerinden (kolay ulaşılabilir durum örnekleme) yönteminden faydalanılmıştır. Kolay ulaşılabilir örnekleme yönteminde araştırmacı ulaşılması kolay öğeler içerisinden yeteri sayıda öğeyi örnekleme için seçer (Güler vd. , 2013). Analiz sürecinde katılımcılar Ö1, Ö2, Ö3,...Ö17, Ö18, Ö19 şeklinde kodlanmıştır. Araştırmaya katılan katılımcıların özellikleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma grubunun özelliklerine göre göre dağılımı

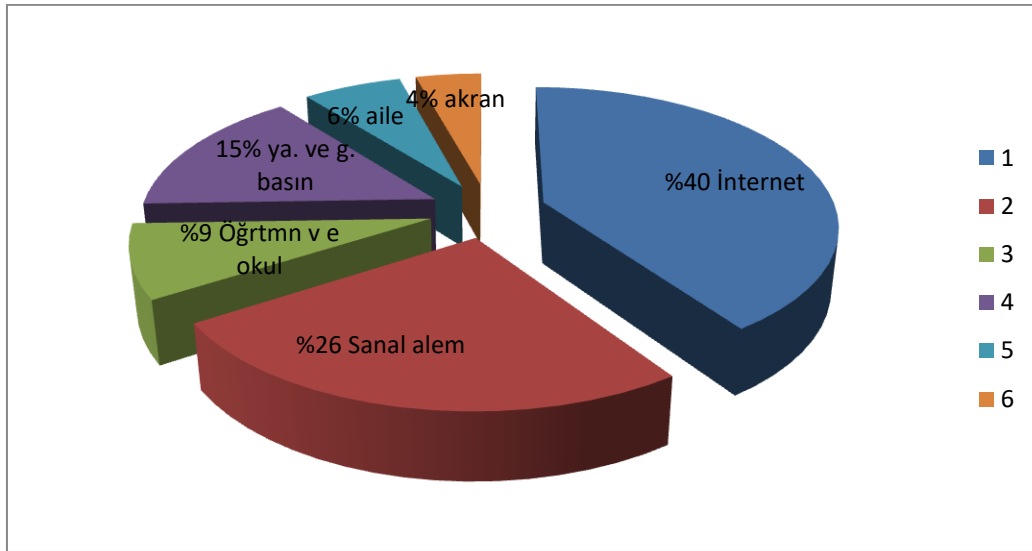
Demografik özellikler		Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	9	47.3.
	Kız	10	52.7
Okul Türü	Anadolu Lisesi	10	52.7
	İ. Hatip Lisesi	5	26.3
	Özel Lise	4	21.0
Sınıf	12.	13	68.4
	11.	6	31.6

Tablo 1 incelendiğinde çalışmaya katılan öğrencilerin %52,7'sinin kız, %47,3'ünün erkek, %52,7'sinin Anadolu lisesi, %26,3'ünün İmam Hatip Lisesi, %21'inin özel lise öğrencisi olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin %68,4'ünün 12.sınıf, %31,6'sının da 11.sınıf öğrencisidir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler çözümlenmesinde betimsel çözümlene ve açık uçlu sorularda ise içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. İçerik analizi, kodlama, kodlanan verilerin sınıflandırılması ve temalar oluşturma, oluşturulan kodlar ve temaların düzenlenmesi ve yorumlama olmak üzere dört aşamadan oluşur (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu bağlamda ilk olarak araştırma soruları ve araştırmanın kuramsal temelinden faydalanılıp kategoriler oluşturulmuştur. Daha sonra hangi verinin hangi çözümlene yöntemi ve hangi tema altında düzenleneceği belirlenmiştir. Daha sonra araştırmacılar tarafından veriler önce ayrı kodlanmıştır sonra bu kodlamalar bir araya getirilip görüş birliğine varılıp kodlamalara son hali verilmiştir. Güvenilirlik hesaplamasında Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği güvenilirlik formülü kullanılmıştır. Güvenilirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) formülü yardımıyla incelemede kodlayıcıların arasındaki görüş birliği %85 olarak belirlenmiştir. Miles ve Huberman (1994) tarafından iç tutarlılık için bu sayının %80 ve üzeri olması gerektiği ifade edilmektedir (Baltacı, 2017). Son aşamada ise veriler, frekans ve yüzde değerleri şeklinde sunulmuştur İlgili tabloların altında Ö1, Ö2 ... Ö19 şeklinde sembollenen öğrencilerin görüşlerinden bazıları sunulmuştur.

3. BULGULAR

Şekil 1. Günlük hayatta kullanılan bilgiye ulaşma yolları

Katılımcıların günlük hayatta kullandıkları bilgilere ilişkin dağılım incelendiğinde %40'ının internetteki blog ve sitelerden, %26'sının sanal alemden, %15'inin yazılı ve görsel basından, %9'unun öğretmen ve okullardan, %6'sının aile ve diğer büyüklerden, %4'ünün ise akran guruplarından bilgiye ulaştıkları görülmektedir.

Tablo 2. Günümüz öğretmenlerinin niteliklerine ilişkin öğrenci görüşleri (n=19)

Tema	Kodlar	Frekans
Öğrenme Sürecindeki Yeterlilik	Öğrenme süreçlerinde genellikle düz anlatım ve ezbere dayalı metodlar kullanır	15
	Öğrencilerde sadece bilgi birikimi sağlar.	12
	Sınavları ve değerlendirmeleri öğrencileri etiketlemek için yaparlar.	10
	Dersleri sadece müfredata bağlı kalarak işlerler.	9
	Dersleri sadece zamanla sınırlıdır	5
	Öğrenme süreçlerinde çeşitli metodlar kullanıp planlamayı öğrencilerle yapar .	2
Destekleyici, Yönlendirici, Kişilik Özellikleri	Standart davranışlarla tek tip öğrenci özellikleri ister	14
	Öğrencilerde yaratıcı ve yenilikçi davranış gelişimine destek olmaz	12
	Eleştiriye Sorgulamaya Tahammülü yoktur	11
	Öğrencilerle resmi, soğuk ve korkuya dayalı ilişkileri vardır	6
	Eski ve yetersiz bilgilere sahiptir.	5
	Eleştirel düşünmeyi destekler ve uyumludur	2
	Teknolojik Yeterlilik	Sınıf içinde sadece ders kitabı kullanır. Dijital unsurlardan yararlanmaz
Bilişim Teknolojilerini kullanmayı tam anlamıyla bilmez		12
Öğrencilerle Teknolojik unsurlar vasıtasıyla iletişim kurmaz		11
Öğrencilerin teknolojiyi doğru ve etkili kullanmasına yardımcı olmaz.		10
Öğrencilerle çevrimiçi iletişim kurup öğrenme kaynakları ve videolar paylaşmaz.		4

Tablo 2'ye göre öğrencilerin günümüz öğretmenlerin niteliklerine ilişkin görüşleri, öğrenme sürecindeki yeterlilik; destekleyici, yönlendirici, kişilik özellikleri ve teknolojik yeterlilik temaları şeklinde kategorize edilmiştir. Öğrencilerin geneli (f=15) öğretmenlerin, öğrenme süreçlerinde genellikle düz anlatım ve ezbere dayalı metodlar kullandığını belirtmiştir. Ayrıca öğretmenlerin, öğrencilerde sadece bilgi birikimi sağladıkları (f=12), sınav ve değerlendirmeleri öğrencileri etiketlemek için yaptıkları (f=10), dersleri sadece müfredata bağlı kalarak işledikleri (f=9), dersleri sadece zamanla sınırlı olduğu (f=5) yönünde olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerden sadece iki tanesi öğretmenlerin yeterli nitelikte olup öğrenme süreçlerinde çeşitli metodlar kullandığını ve planlamayı öğrencilerle birlikte yaptığı görüşündedirler (f=2). Öğrenme süreçlerindeki yeterlilik temasını destekleyen öğrenci tümcelerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

“Dersimize giren öğretmenlerin yeterli olmadığını düşünüyorum. Çünkü genelde dersleri düz anlatım yöntemiyle anlatıp geçiyorlar. Ders saati içinde kitapta hangi konular varsa onları anlatıp dersi bitiriyor. Günümüzde artık bilgiye her yerden ulaşıyor önemli olan bu bilgileri nasıl kullanacağımızı bilmek.” (Ö2)

“Yeterli değil çünkü ezbere dayalı tek düze bir ders düzenleri var. Sınavları korkutma ve sınıflandırma yapmak amacıyla yaparlar. Dersi anlatınca bütün öğrencilerin anladığını zannediyorlar.” (Ö10)

Destekleyici, yönlendirici, kişilik özellikleri açısından öğrenciler öğretmenleri yetersiz görmektedirler. Öğrenciler öğretmenlerin, standart davranışlarla tek tip öğrenci özellikleri istediklerini (f=14), öğrencilerde yaratıcı ve yenilikçi davranış gelişimine destek olmadıkları (f=12), eleştiriye ve sorgulamaya tahammülü olmadıkları (f=11), ve öğrencilerle resmi, soğuk ve korkuya dayalı ilişkileri olduğu (f=6) görüşündedirler. Öğrencilerden iki tanesi öğretmenlerin yeterli nitelikte olup eleştirel düşünmeyi destekleyip ve uyumlu olduğunu belirtip (f=2) öğretmenlerin yeterli nitelikte olduğu görüşündedirler. Destekleyici, yönlendirici, kişilik özellikleri temasına ilişkin öğrenci tümcelerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

“Öğretmenlerin eleştiriye hiç tahammülleri yoktur, öğrencilerin yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerinin gelişmesine yardımcı olmazlar. Kendilerini geliştirdiklerini düşünmüyorum ve mesleklerini zoraki yaptıklarının düşünüyorum. Öğrencilere soğuk davranıyorlar.” (Ö8)

“ Öğrencilere söylediklerinin sorgusuz yapmasını istiyorlar, soru sormamıza ve eleştiri yapmamıza çok izin vermiyorlar. Herkesin aynı düşünmesini bekliyorlar. Öğrencilerle çok işbirliği yapıp sıcak ilişkiler kurmaz.” (Ö16)

Aynı tabloya göre, dijital yeterlilik ve teknolojiyi öğrenme ortamına entegre etme yeterliliği açısından öğrencilerin tamamı öğretmenlerin yetersiz olduğu görüşündedirler. Öğrenciler öğrenme sürecinde öğretmenlerin, sadece ders kitabı kullanıp dijital unsurlardan yararlanmadığı (f=14), bilişim teknolojilerini kullanmayı tam anlamıyla bilmediği (f=12), öğrencilerle teknolojik unsurlar vasıtasıyla iletişim kurmadığı (f=11), öğrencilerin teknolojiyi doğru ve etkili kullanmasına yardımcı olmadığı (f=10) , öğrencilerle çevrimiçi iletişim kurup öğrenme kaynakları ve videolar paylaşmadığı (f=4) görüşündedirler. Öğrenci görüşlerinden teknolojik yeterlilik temasına ilişkin tümcelerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

“Öğretmenlerimizin yeterli düzeyde teknolojiyi kullandığını sanmıyorum. Akıllı tahtayı ve bilgisayarları çok iyi bilmiyorlar. Ders ortamında teknolojik ürünleri pek kullanmıyorlar.”(Ö7)

“Öğretmenler teknolojik ürünleri sadece sosyal medyayı takip etmek için kullanıyorlar. Ders dışında pek öğrencilerle pek iletişim kurmuyorlar. Bazı öğretmenler derste sunum, animasyon, video gibi unsurları kullanıyorlar ama yeterli değil. İnternette hangi sitelerden yararlanabileceğimi söylemiyorlar. Bilgisayarı ve interneti nasıl kullanacağını öğrencilere söylemiyorlar.”(14)

Tablo 3. Öğretmenlerin geçmişteki rollerine ilişkin görüşler (n=19)

<u>Kodlar</u>	<u>Frekans</u>
Öğrencileri disiplin edici	14
Öğrenmeyi sağlayıcı	12
Her şeyi bilen ve yanılmayan	11
Bilgileri doğrudan öğrencilere aktaran bilgi kaynağı	9
Mesleki bir üstat	5
Aileden biri(bir anne, bir baba gibi)	5
Ödevleri kontrol eden	4
Cehalet savaşçısı	2
Kültür yayıcı	1

Tablo 3'e göre öğrencilerin geçmişteki öğretmen rollerine ilişkin görüşleri göre; öğrencileri disiplin edici(f=14), öğrenmeyi sağlayıcı(f=12), her şeyi bilen ve yanılmayan(f=11), bilgileri doğrudan öğrencilere aktaran bilgi kaynağı(f=9) en yüksek frekansa sahip rollerdir. Öğrenci görüşlerine ilişkin tümcelerden bazıları aşağıda sunulmuştur.

“Geçmişteki rolleri çok farklıydı. Öğrencilere dersleri öğretmek zorunda olan tek kaynaktı. Öğretmenlerin her şeyi bilirdi. Öğrencilere sürekli kızıp bağırarak uslu öğrenciler olmalarını sağlardı.”(Ö5)

“Öğretmenler eskiden bir anne baba olarak görülürdü. İnternetin olmadığı dönemlerde her şeyi öğretmenlere sorarlardı. Sadece ödevleri ve sınavlara bakarak öğrencinin başarılı veya başarısız olduğuna karar verir. Öğretmenler öğrencilere her şeyi öğretir ve yanılmaz oldukları sanılırdı.”(Ö19)

Tablo 4. Öğretmenlerin günümüzdeki rollerine ilişkin görüşler (n=19)

<u>Kodlar</u>	<u>Frekans</u>
Kolaylaştırıcı	17
Destekleyici	14
Yaşam Koçu	13
Rol Model	11
Özgürleştirici	8
Terapist	5
Yol gösterici	5
Arkadaş	4
Etkinlik düzenleyici	2
Öğrenen öğretmen	1

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin görüşlerine göre günümüzdeki öğretmen rolleri; kolaylaştırıcı (f=11), destekleyici (f=14), yaşam koçu (f=13), rol model (f=11), özgürleştirici (f=8), terapist (f=5), yol gösterici (f=5), arkadaş (f=4), etkinlik düzenleyici (f=2), öğrenen öğretmen (f=1)'dir. Günümüzdeki öğretmen rollerinin neler olması gerektiğine ilişkin öğrenci tümcelerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

“Günümüzdeki öğretmenlerin rolleri değişmiştir. Öğrencilere derslerde kolaylık sağlamalıdır. Ders yaparken yardımcı olup eksik olduğum konularda destek olmalıdır. Sadece derslerimle değil diğer konularda da yardımcı olmalıdır.”(Ö3)

“Öğrencilere rol model olmak, onlara yardımcı olup arkadaş olmak, hayat konusunda yardımcı olmaktır.”(Ö17)

Tablo 5-21. Yüzyıl öğretmenlerinde bulunması gereken niteliklere ilişkin görüşler (n=19)

<u>Kodlar</u>	<u>Frekans</u>
Adaletli	18
Uyumlu ve ilgili	16
Eleştiriye açık	15
Gelişen ve geliştiren	12
Teknolojiyi bilen ve derslere entegre eden	11
Ders dışında da iletişim kuran	9
Zenginleştirilmiş (işbirlikçi,drama,beyin fırtınası,oroje v.b.) metodlar kullanan	8
Yetenek keşfedici	6
Öğretirken öğrenen	6
Yönlendirmeye dönük değerlendirme yapan	4
Arkadaş canlısı ve vefalı	2
Milli ve manevi duygulara sahip	1

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin görüşlerine göre günümüz öğretmenlerinde bulunması gereken niteliklere ilişkin en çok ifade edilenler; adaletli (f=18), uyumlu ve ilgili (f=16), eleştiriye açık (f=15), gelişen ve geliştiren (f=12), teknolojiyi bilen ve derslere entegre eden (f=11)'dir. Öğrenci tümcelerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

“Günümüzdeki öğretmenlerin adaletli olmaları gerekir. Derslerde daha çok teknolojiyi kullanmalı ve sadece düz anlatımla ezber dayalı bir eğitim vermemelidir. Öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme yeteneklerini geliştirmelidir. Öğrencilerle daha sıcak ilişkiler kurulmalıdır.”(Ö6)

“Herkes eşit davranmalı sınavlarda notları hak edene vermelidir. Sadece kitaptan ders işlememelidir. Öğrencilerle daha yakından ilgilenmeli ve tanınmalıdır. Dijital unsurları derslerde daha çok kullanmalıdır.”(Ö15)

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzdeki öğretmenlerin nitelik ve rollerine ilişkin öğrenci görüşlerini incelediğimiz bu araştırmada elde edilen bulgulardan aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Günlük hayatta kullandığınız bilgilere hangi yollarla ulaşıyorsunuz? sorusuyla ilgili bulgulara bakıldığında öğrencilerin günlük hayatta kullandıkları bilgilere en çok internet (web siteleri, bloglar, arama motorları, eğitim siteleri v.b.) ve sanal alemden (twitter, instagram, facebook v.b.) ulaştıkları görülmektedir. Eskinin en önemli bilgi edinme kaynakları olan öğretmen ve okul araştırma bulgularına göre bilgiye ulaşma noktasında eski önemini kaybetmiştir. Öğrenciler artık bilgiye istedikleri her an kolay bir şekilde internet aracılığıyla ulaşmaktadırlar. Fakat ulaştıkları bu bilgileri nasıl kullanacakları konusunda desteğe ihtiyaçları olduğu görülmektedir. Bu bağlamda günümüz öğretmenlerinin artık bilgiyi yükleme yerine bilgiyi işleme ve kullanmaya yardımcı olma gibi rolleri vardır.

Sizce günümüz öğretmenleri 21. Yüzyıl becerilerini(eleştirel düşünme ve problem çözme, yaratıcılık ve yenilikçilik, işbirliği yapma, dijital okuryazarlık, esneklik ve uyumluluk, girişimcilik ve öz-yönetim, toplumsal ve kültürlerarası etkileşim, liderlik, karmaşık sorunları çözme v.b.) kazandırma bağlamında yeterli nitelikte görüyor musunuz, Neden? Sorusuyla ilgili bulgulara bakıldığında öğrenciler günümüz öğretmenlerini, öğrenme süreçlerinde genellikle düz anlatım ve ezbere dayalı metodlar kullanıp sadece öğrencilerde bilgi birimi sağladıkları, dersleri sadece ders saatleri ile sınırlı olmak kaydıyla müfredata bağlı kalarak tek düze işledikleri ve değerlendirmeleri yönlendirme yerine sınıflandırma amacıyla yapmaları gibi gerekçelerle yeterli nitelikte görmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrenci görüşlerine ilişkin araştırma bulgularına göre öğretmenler öğrencilerden standart davranışlarla tek tip öğrenci özellikleri istedikleri, öğrencilerde yaratıcı ve yenilikçi davranış gelişimine destek olmadıkları eleştiriye ve sorgulamaya tahammülleri olmayıp öğrenciler resmi ve soğuk ilişkiler içinde oldukları görülmektedir. Araştırma bulgularına göre öğretmenler teknolojiyi kullanma ve öğrenme ortamına entegre etme konusunda da yetersizdirler. Aşkar (2013) günümüz öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini sınıf ortamında kullanmaları kaçınılmazdır ve sosyal medyayı sınıf içi ve sınıf dışında kullanmak durumunda olduğu görüşündedir. Öztemel (2018) ise yaptığı çalışmada endüstri 4.0 sabit eğitim programlarından sıyrılmış kişiselleştirilmiş eğitim ortamlarının oluşturulduğu, inovasyon odaklı, uzaktan eğitim unsurlarından yararlandığı dijital teknolojilerin sınıfta kullanıldığı bir sürecin kaçınılmaz olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Geçmişteki ve günümüzdeki öğretmen rollerine ilişkin öğrenci görüşlerinden elde edilen bulgular göre, öğretmenlerin disiplin edici, öğrenmeyi sağlayıcı, her şeyi bilen ve yanılmayan, bilgi kaynağı, mesleki bir üstat ve aileden biri olma gibi rolleri eski önemlerini yitirmiştir. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin öğretmenlerden beklediği yeni roller kolaylaştırıcı, destekleyici, yaşam koçu, rol model, özgürleştirici, terapist ve arkadaş olma rolleridir. Karlı (2013)'ya göre 21. yüzyıl başarılı eğitimcisi, farklılaşmış eğitim yapan işbirliği ve koçluk rollerini üstlenen öğrenme ortamlarını tasarlayan öğrenme mühendisidir. Thool (2014) e göre 21. Yüzyılda öğretmenin başlıca rolleri; mentor, öğretim lideri, kaynak sağlayıcı, veri koçu, öğrenme kolaylaştırıcısı, değişim katalizörüdür.

21. yüzyıl öğretmenlerinde bulunması gereken niteliklere ilişkin öğrenci görüşlerinden elde edilen bulgulardan, adaletli olma, uyumlu ve ilgili, eleştiriye açık, sürekli gelişen ve öğrencileri geliştiren, teknolojiyi bilen ve derslerde bilişim teknolojilerinin unsurlarını kullanan, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurup yeteneklerini keşfedici, arkadaş canlısı olma gibi niteliklere sahip olmalıdır sonuçlarına ulaşılmıştır. Karcı (2016)'nın yaptığı çalışmada öğrenciler öğretmenlerden neşeli, hoşgörülü, öğrencilere değer veren, öğrencileri derse motive eden, sıcak ilişkiler kuran niteliklere sahip olmalarını beklemektedirler sonuçlarına ulaşmıştır. Cornu (2010), Aybek (2017) ve Aydın (2018) yaptıkları çalışmalarda endüstri 4.0 bağlamında eğitimin ve öğretmenin niteliğinin değiştiği sonucuna ulaşmışlardır.

Endüstri 4.0 anlayışında eğitimin dijitalleşmesiyle öğretmenin gerekliliği kaybolmamış tam aksine belki de tarihte hiç olmadığı kadar önemli bir hale gelmiştir. Dijital teknolojiler öğrenciler için bilgiye ulaşmayı ve geri getirmeyi, kelime işlemcisi ile rapor yazmayı ve dünyadaki insanlarla iletişim kurmayı kolaylaştırır, ancak onları öğrenmeye yada öğrendiklerini geliştirmeye güdüleyip motive edemez (Lunenburg & Orstein, 2013). Bunun için öğretmenin öğrenci dünyasındaki yeri kaybolmaz fakat değişen şartlar doğrultusunda öğretmenin de rolü ve niteliği değişmek zorundadır. Baş döndürücü değişim dünyasında öğrenciyi tanıma, bilişsel ve duygusal dünyasında en büyük destekçisi olma, onun elinden tutup, yol gösterip, neyi nerde nasıl kullanacağına dair rehberlik etme öğretmenlerin en önemli görevleri olacaktır. Öğrencilerin kimim, nerdeyim, nereye gideceğim? gibi sorulara yanıt aradığı globalleşen dünyada öğretmenlerin yeni yeni roller üstlenmesi kaçınılmazdır.

Bu çalışmanın bulguları göstermiştir ki mevcut öğretmen nitelikleri 21. Yüzyıldaki öğretmenin rolleri düşünüldüğünde oldukça yetersizdir. Değişen şartlar ve öğrenci ihtiyaçları gözden geçirilip hem mevcut öğretmenlerin yeterlilikleri zenginleştirilmeli hem de öğretmen yetiştirme programları dijital eğitim ve 21. Yüzyıl becerilerini kazandırma bağlamında güncellenmeli ve yeni yetişen öğretmenler ihtiyaçlara cevap verecek nitelikte yetiştirilmeleri önerilir. Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmenlere, 21. yüzyılın hızına

ayak uydurmalarına yardımcı olacak mesleki gelişim materyalleri sağlanmalı, yeni teknolojik beceriler kazanmalarına destek olunmalı, öğrenme süreçlerinin zenginleştirilmesinde daha vasıflı hale gelmeleri sağlanmalı ve birbirlerinden öğrenmeleri teşvik edilmelidir. Öğretmenler sosyal ağların ve dijital unsurlarının yardımıyla eğitim ortamlarını zenginleştirip yeniden yapılandırmalıdır. Derslerde oyun tabanlı eğitimin, projeye dayalı öğrenme teknikleri, işbirliği, drama, anlamlandırarak öğrenme tekniklerinden yararlanıp etkinlik düzenleyici özelliklerini ön plana çıkarmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aslangilay A. S., (2016). *Küreselleşme Sürecinde İnovasyonun Önemi Ve Yükseköğretim Kurumlarına Düşen Görevler*. Bölüm 10, Eğitim Bilimlerinde Yenilikler Ve Nitelik Arayışı, Edt. Demirel Ö, Dincer S., Pegem Akademi, E-ISSN 9786053183563.
- Aşkar, P. (2013). *Dijital Çağda Etkili Öğretmenin/Öğretmenliğin Yol Haritası*. Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği . Xıı. Geleneksel Eğitim Sempozyumu . ISBN 978-975-00250-9-9.
- Aydın, E. (2018). Türkiye’de Teknolojik İlerleme İle İstihdam Yapısındaki Değişme Projeksiyonu: Endüstri 4.0 Bağlamında Ampirik Analiz. *Yönetim Bilimleri Dergisi/Journal Of Administrative Sciences* Cilt / Volume: 16, Sayı / N: 31, Ss. / Pp.: 461-471.
- Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), s.1-15.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Castelles, M.(2005). *Ağ Toplumunun Yükselişi*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Clark Joe C. & Johnstone J. (2018). Exploring The Research Mindset And Information-Seeking Behaviors Of Undergraduate Music Students. *College & Research Libraries*. Vol 79. No 4.
- Clark, D. D. (2008). *A Study Of West Virginia Teachers: Using 21st Century Tools To Teach İn A 21st Century Context*. Marshall University, West Virginia.
- Cornu, R. (2010). Changing Roles, Relationships And Responsibilities İn Changing Times. *Journal Asia-Pacific Journal Of Teacher Education*. Volume 38, 2010.
- Cuban, L. & Jandrić, P. (2015). The Dubious Promise Of Educational Technologies: Historical Patterns And Future Challenges. *Sage Journals*. Vol 12, Issue 3-4, 2015.
- Davies R., Coole T. & Smith A., (2017). Review Of Socio-Technical Considerations To Ensure Successful Implementation Of Industry 4.0. *Procedia Manufacturing*, 11, Pp. 1288 – 1295
- Dicerbo, K. (2014). Assessment And Teaching Of 21st Century Skills. Assessment İn Education. *Principles, Policy And Practice*, 21(4), 502-505.
- Douglas, S. (2017, Nisan). *Preparing Teachers For A 21st Century Classroom*. 19 Ekim Tarihinde [Http://Www.P21.Org/News-Events/P21blog](http://www.P21.Org/News-Events/P21blog) Adresinden Erişildi.
- Ersoy, A. F. (2016). *Fenomenoloji*. A. Saban & A. Ersoy (Edt.), Eğitimde Nitel Araştırma Desenleri, Ankara: Anı Yayınları
- Eryılmaz, S. & Uluyol, Ç. (2015). 21. Yüzyıl Becerileri Işığında FATİH Projesi Değerlendirmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 35(2), 209-229.
- Fisk P, (2017), “Education 4.0 The Future Of Learning Will Be Dramatically Different, İn School And Throughout Life. 17 Ekim 2018 tarihinde <http://www.thegeniusworks.com/2017/01/future-education-young-everyone-taught-together> adresinden ulaşıldı.
- Gomaratat, S. (2015). *Subject: Learning Productivity*. İçinde Sinlarat.P.(Ed.).10 Ways Of Progressive Learning Encouraging/Facilitating The Ability Of The Learner Of 21st Century. Bangkok: Education Science, Dhurakit Bandit University.
- Göksün, D. O. & Kurt, A. A. (2017). Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl. Öğrenen Becerileri Kullanımları Ve 21. Yüzyıl. Öğreten Becerileri Kullanımları Arasındaki İlişki. *Eğitim Ve Bilim Dergisi*. 42(190), 107-130
- Güler, A., Halicioğlu M. B. & Taşgın, S. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin

- Hattie, J. A. C. (2012). *Visible Learning For Teachers. Maximizing Impact On Achievement*. Oxford, UK: Routledge.
- James H. Stronge, Leslie W. Grant & Xianxuan Xu (2015). *The Changing Roles Of Teachers: What Research Indicates. Part 2 Of 2*. 19 Ekim 2018 Tarihinde [Http://Www.P21.Org/News-Events/P21blog](http://www.P21.Org/News-Events/P21blog) Adresinden Erişildi.
- Jan, H. (2017). Teacher Of 21st Century: Characteristics And Development. *Research On Humanities And Social Sciences* . Vol.7, No.9, 201.
- Karcı, M. (2016). Öğrenci Gözüyle İdeal Öğretmen Özellikleri: Gazi Teknik Meslek Lisesi Örneği. *Eğitim Ve Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı 209.
- Karip, E.(2013). “Dijital Eğitimi Bütünde Anlamak: Yönetim Uygulamalarından Sınıf Ortamına Dijital Eğitimde Gelişmeler”. XII. Geleneksel Eğitim Sempozyumu Kitabı, 7-9 Şubat 2013, Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği, İstanbul, 2013, s. 19-32.
- Karlı, K. (2013). “Dijital Çağda Etkili Öğretmenin/Öğretmenliğin Yol Haritası”. XII. Geleneksel Eğitim Sempozyumu Kitabı, 7-9 Şubat 2013, Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği, İstanbul, 2013, s. 81-85.
- Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği . XII. Geleneksel Eğitim Sempozyumu . ISBN 978-975-00250-9-9.
- Kylonen, P. C. (2012). Measurement Of 21st Century Skills Within The Common Core State Standards. *Paper Presented At The Invitational Research Symposium On Technology Enhanced Assessments*, May 7-8
- Lai, E. R. & Viering, M. (2012). Assessing 21st Century Skills: Integrating Research Findings. *National Council On Measurement In Education*, Vancouver, B.C. April 2012.
- Liao Y., Deschamps F., Loures E. & Ramos L. (2017). Past, Present And Future Of Industry 4.0 - A Systematic Literature Review And Research Agenda Proposal. *International Journal Of Production Research*, 55, (12), 3609–3629
- Lonkaew, K. (2016). When Thailand 4.0 Was Driven By Education 2.0. *Saan-Punya*, 26.)2-97.
- Lunenburg, F. & Orstein, A. (2013). *Eğitim Yönetimi (6. Baskı)*. Ankara Nobel Yayınları.
- National Research Council. (2012). *A Framework For K-12 Science Education: Practices, Crosscutting Concepts, And Core Ideas*. Washington, DC: The National Academies Press.
- Öztemel, E. (2018).Eğitimde Yeni Yönelimlerin Değerlendirilmesi Ve Eğitim 4.0 . *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, Sayfa: 25-30.
- Pooworawan, Y.(2015). *Challenges Of New Frontier In Learning: Education 4.0. Document By Innovative Learning Center*, Chulalongkorn University, Bangkok.
- Puncreobutr, R. (2016) Education 4.0: New Challenge Of Learning, St. *Theresa Journal Of Humanities And Social Sciences*, 2(2) July-December 2016 92.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative Evaluation And Research Methods* (3rd Ed.). Thousand Oaks, CA: Sage
- Marzano, R. J., Pickering, D. J., & Pollock, J. E. (2001). Classroom Instruction That Works : Research-Based Strategies For Increasing Student Achievement. *Alexandria, Va. : Association For Supervision And Curriculum Development*, C2001.
- Sellen, A. Rogers, Y. Harper, R. & Rodden, T. (2009). Reflecting Human Values In The Digital Age. *Communications Of The ACM*. 52(3). 58–66.
- Soland, J., Hamilton, L. S., & Stecher, B. M. (2013). *Measuring 21st Century Competencies Guidance For Educators. Santa Monica, CA: RAND Corporation*.
- Sousa, D., & Tomlinson, C.A. (2011). *Differentiation and the brain: How neuroscience supports the learner-friendly classroom*. Bloomington, IN: Solution Tree Press.

- Stake, R. E. (1995). *The Art Of Case Study Research*. Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.
- Stronge, J. H. (2007). *Qualities Of Effective Teachers 2nd Edition*. Alexandria: ACDC, P.9.
- Şahin, Y., Balta, S., & Ercan, T. (2010). Üniversite Öğrencilerinden İnternet Kaynaklarının Kullanımı Ders Projeleri Nitelik: Örnek Bir Çalışma. Tojet: *Türk Online Eğitim Teknolojileri Dergisi* - Nisan 2010, Cilt 9 Sayı 2
- Thool, S. (2014). Changing Role Of Teachr In 21st Century. *Scholarly Research Journal For Humanity Science & English Language*. June-July, 2014. Vol. I/IV
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st Century Skills: Learning For Life In Our Times*. San Francisco, CA: John Wiley & Sons.
- Wallner T., & Wagner G., (2016), *Academic Education 4.0, International Conference On Education And New Developments*, 12- 14 June 2016, Slovenia, Pp. 155-159.
- Yıldız, A. (2017). Üniversite 4.0'a Geçiş Süreci: Kavramsal Bir Yaklaşım. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi Auad*, 3(2), 164-176.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. (9. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.